exaltet deus. ac pinde magis ac magis hu
miliet. ⁊ in ſuã paruitatẽ imo nihileitateꝫ
reſiliat. ⁊ reſiliens cadat. et deus ſuſcipiet
eã. Hec via tuta eſt. regia ⁊ ſecura. ¶ De
mũ finem loquẽdi omnes pariter audia/
mus. Deũ time. de te deſperãs. in ſe fidẽs.
et mãdata eius obſerua. quod in te eſt nõ
omittens. hoc eſt omnis homo.

Finit.

a **Incipit tractatus**
eiuſdem de pollutione diurna.

SCripſi pridẽ aliqua ſuꝑ ꝑpa
tione ad miſſam ſub decẽ cõ
ſiderationibꝫ. occaſione ſum
pta principaliter ex materia
pollutionis nocturne. Nũc
autẽ de pollutionibꝫ q̃ videntꝛ accidere vi/
gilãdo. queſita ſunt a me aliqua. q̃ ſolẽt ti/
moratas cõſciẽtias plurimũ turbare. ſicut
frequẽter ex diuerſis ꝑſonis vtriuſqꝫ ſexꝰ/
tã in cõfeſſione q̃ꝫ extra potui ꝑpendere. ꝓ
pterea cõſului nedũ doctores i ſcriptis eo
rũ ſuꝑ hac re. ſed etiã colloquiũ habui cũ
exercitatis ⁊ diſcretis in cõfeſſionis mate/
ria. immo ⁊ a medicis hmõi multiplicis ⁊
varie pollutionis cãm inq̃ſiui. Deniqꝫ ꝓ/
paret ſe lector audire caſte/ id qͦd ꝓ caſtita
tis cognitione/ neceſſitas cogit aperire.

Primum notabile

PResupponẽdũ eſt igitꝛ i primis
ꝙ a corꝑe hũano/ defluit multi
plex humor. ꝑ meatꝰ membroꝝ
pudẽdoꝝ q̃ generationi depu/
tata ſunt. Unꝰ eſt vere ſeminalis. aliꝰ vere
vrinalis. aliꝰ quodãmodõ mediꝰ. qui põt
appellari ſaliualis vel ſputalis. aliꝰ additꝛ
humor ꝓſertim in mulieribꝫ q̃ noĩatꝛ men
ſtrualis. ⁊ huic ſĩlis qñqꝫ maſculo accidit
ex infirmitate. ¶ Porro facile eſt ſatis co
gnoſcere patiẽtibꝫ ſcõm ⁊ vltimũ fluxũ qñ
ſcilicet ille eſt vere vrinalis vel vere men/
ſtrualis. Habet eñi ſuam diſtinctionẽ in
colore ⁊ liquiditate ⁊ talibꝫ/ exeunt ꝓterea
vt cõmuniter ſine multa delectatione i mẽ
bris genitalibꝫ. ꝓſertim niſi cõiungantur
alie cauſe delectationis. ſicut infra docebi
tur. ¶ Ceterum humor ꝓprie ſeminalis/ ⁊
humor ille medius/ nõ ita faciliter ſecernũ
tur: propter ſimilitudinẽ in albedine ⁊ vi
ſcoſitate ſeu tenacitate ⁊ quadã ſpiſſitudi/
ne. habent nihilominꝰ diſtinctas ꝓprieta/
tes ⁊ diuerſos ortus ⁊ meatus vñ defluũt
quod dearticulatiꝰ cognoſcere/ ſpectat ad
medicos. ¶ Eſt itaqꝫ humor ſemialis ſu/
perfluũ vltime digeſtionis ſuꝑfluũ nõ in
qualitate ſed in quãtitate. Habens eñi na
tura ſufficientẽ cibũ pro alimento corpo/
ris/ mittit ex omnibꝫ mẽbris qͦd ſuꝑeſt/ ad
vaſa genitalia. nũc plus. nunc minus. Et
quãdo ſuꝑabundat ipi nature conatur ex
pellere tandẽ illud ſuꝑfluum. qͦd fit vel in
actu generatõis ſeu cõcubitus. vel ꝑ eua/
poratões ſĩles ſudoribꝫ. vel ꝑ aliquas fe
das diſtillatões. qñqꝫ i ſomno cũ ſomnijs
qñqꝫ ſine ſomnijs. aliquãdo cũ delectatõe
aliquãdo impceptibiliter. nõnunq̃ꝫ in vi/
gilia ſimiliter quibuſdã euenit. tã volunta
rie q̃ꝫ inuoluntarie modis valde multis.
nunc ex vicio nature. nunc ex vicio culpe.
¶ Rurſus humor ille medius/ fit ex qua/
dam ſuꝑfluitate alimẽti/ nedũ in quãtita/
te/ ſed ⁊ in qualitate. qꝛ ſcꝫ ineptꝰ eſt nutri/
tioni. ineptꝰ ſimiliter generatõni. velut in
ſaliua videmꝰ ⁊ alijs ſuꝑfluitatibꝫ defluen
tibꝫ a cerebro. tam ꝑ os q̃ꝫ ꝑ nares. iſtis pa
rũ ⁊ rarius. ⁊ alijs abũdantius ⁊ crebrius
Immiſcet aũt ſe talis humor medius ali/
quãdo cũ vrinatõe. aliqñ ꝑ ſe defluit ſine
cogitatõe ⁊ ſenſu. qñqꝫ vero fit cũ delecta/
tione ⁊ pruritu quodã/ plus q̃ꝫ in vrina. q̃
tamẽ vrina qñqꝫ cũ inordinatõne quadã
exit. Puto etiã nihilominꝰ/ ꝙ vix aut nun
q̃ꝫ/ cauſat iſte fluxus humoris medij/ talẽ
modũ delectatõis ⁊ cõcuſſionis q̃ſi totius
corꝑis/ ſpecialiter in pudẽdis nec ita ꝑſtri
git aut obnubilat in ſuo exitu iudiciũ ra/
tionis/ ſicut venit in humore vere ſemina
li. qm̃ ⁊ ille humor ſeminalis/ magis dige
ſtus eſt ⁊ ad cauſationẽ libidinoſe delecta
tionis/ niſi ꝑ infrigidatõeꝫ aut aliũde cor
ruptus ſit/ ꝓportionabilior inuenitꝛ. Ha/
bet inſuꝑ humor iſte medius/ ꝙ ex leuiori
bus cauſis ac maiori facilitate mouetꝛ ad
exitũ q̃ꝫ ſeminalis. ꝓſertim in mulieribus.
adeo ꝙ ex leuiſſimo motu corꝑis de loco
ad locũ/ vel inclinatõe/ abſqꝫ aliqua cogi/
tatione ⁊ abſqꝫ ſenſu ꝓueniat. Ex effectu
vero ꝑcipitꝛ. ꝑ ſordidationẽ quandã viſco
ſam in carne ſua vel in pãnis. Euenit aũt
facilius ⁊ nõ ſine aliquo ſenſu cõcomitan
te vel ꝓrio. dum ꝑſonã dilectã ſiue pulcrã
ſiue turpẽ/ ſiue iuuenẽ ſiue ſenẽ/ ſiue ſecu/
larem ſiue religioſam ⁊ qñqꝫ deuotã aſpi/
ciunt aũt tangũt aut ei arrident aut confa

bulantur aut iocantur. etiam vbi nihil de
ope carnali volunt aut putant nedū dicā
peragere ſed nec cogitare.

B Secūdū notabile.

AT tendendū eſt ſcōo principali
ter circa hāc materiā ꝙ delecta/
tio ſeu cōmotio libidinoſa/pru
ritus ſeu titillatio/puenit i mē/
bris que loq̄mur/frequēter abſq̃ fluxu q̄/
cūq̃. Sunt eni fumoſitates alique/quas
medici vocāt ſpūs/⁊ he ſupcalefaciūt ⁊ in
flant ⁊ diſtendūt venas ⁊ neruos in mem
bris illis. fitq̃ ſtimulatio quedam ⁊ pruri
tus vel titillatio. que dū querit̃ extingui vl'
ſedari ꝑ attrectationē amplꝰ ſentit̃. ⁊ q̄nq̃
cōplet̃ delectatio libidinoſa ſine quouis
fluxu. Patet hoc in parua adhuc etate. q̄
nondū apta eſt ſeminatōi ꝓpter defectū ſe/
minis vel artationē venarū. ¶ Suſcitat̃
aūt hmōi prurit⁹ ex talibꝫ fumis ſeu ſpiri/
tibꝫ. tam ab intrinſeco ꝑ vina fortia ⁊ ſpēs
maxime aūt ꝑ imaginatōes libidinoſas ⁊
turpes. q̄ʒ ab extrinſeco. ꝑ allocutōes pra/
uas. aut ꝑ aſpect⁹ lubricos. aut tact⁹ impu/
dicos. ꝑ ſe vel aliūde ꝓuocatos. Q̄ḋ ſi per
cōplemētū delectatōis ex talibꝫ abſq̃ om/
ni ſeminatōe/corrumpat̃ vere ipa virgini
tas. iuxta ſentētiā quorūdā mgroꝝ. Heu
proh dolor q̄ʒ in paucis maneret virgini/
tas cogitare ſtupor eſt. niſi forſan in pue/
ris ⁊ puellis/hanc excuſet defectus ſuffici
ens iudicij rōnis. ¶ Dicendū eſt ꝑterea. ꝙ
nō omnis prurit⁹ circa mēbra pudēda/de
bet iudicari ꝓprie libidinoſus. nec etiā ceſ
ſatio eius vel extinctō ꝑ fricationē aut ali
ter/debet appellari luxurioſa delectatio.
Videmus itaq̃ q̄ñ in alijs membris cre
bro pruritū ſentim⁹. quē vnguibꝫ ſcalpen
do (vt iuxta vulgare loquar) ſopim⁹ vel ex
tinguim⁹. Eſt aūt hec paſſio nōnunq̄ʒ ita
vehemēs. vt etiā cū vulneratōe carnis per
vngues/⁊ effuſiones ſanguis/ vix recedat
que paſſio/ſi mēbra illa genitalia inuaſe/
rit/cadit ꝑſus in magnā anguſtiā q̄ ħ pa
ti cogit̃. nedū ꝯ hmōi pruritū remediū q̄/
rit (q̄le fieret in alijs mēbris) ipe in pollu/
tiones fedas ⁊ vere libidinoſas atq̃ culpa
biles ꝓlabat̃. ¶ Tradūt inſup medici. ꝙ i
mēbris illis aliq̄ñ euenit q̄dā paſſio/ꝯſur
gēs ex q̄buſdā fumis/diſtēdentib⁹ venas
mēbroꝝ iſtoꝝ ⁊ neruos. adeo ꝙ ſedari nō
pōt. etiā ꝑ vſuʒ carnalē. vel aliā attrectatio
nē. queādmodū narrat Iuuenalis de qua
dā matrona nobili Romana. Eſt igit̃ in
hoc caſu vel ſīlibꝫ/tanq̄ʒ de vera egritudi/
ne/ad medicos recurrēdū. ¶ Deniq̃ ptʒ
ex iſtis. ꝙ pueri ⁊ puelle/cū ſobrietate atq̃
diſciplina in cibis ⁊ potibꝫ atq̃ ſocietati/
bus/cuſtodiēdi ſūt. ne ab intrinſeca cā vel
extrinſeca/ꝯſueſcāt hr̄e libidinoſas hmōi
ꝯmotōes peccati/in ſua carne. Alioq̄n ꝓ/
ruent ex ꝯſuetudine/velut in quādā neceſ
ſitatē hoc agēdi. ꝑcipue dū etas grandior
aduenerit. delectatio inſup improbior et
vehementior ſentiet̃. Qua in re ꝯfeſſores
vel parētes ꝯmotōeʒ aliquā debent facere
pueris ⁊ puellis. vt a talibꝫ abſtineāt. nec
a ſe nec ab alijs/turpiter ſe tractari permit
tant. ¶ Attēdat q̄libet diſcret⁹ ex ꝑmiſſis.
quid agendū. ⁊ videat ne dū nimiū ſeruat̃
loquēdi pudicicia. ſequat̃ operū maior in
ordinatio. ⁊ confeſſio de talibꝫ nulla fiat.
Attēdat ex aduerſo. ne dū ꝓhibitio ſit ex/
preſſa/ipa conatū adaugeat. verū nāq̃ eſt
illud poete. Nitimur in vetituʒ. Porro. ſi
parētes ꝓhibent filias ſuas/ab oſculis vi
roꝝ ⁊ adoleſcētulorum/ſimiliter ⁊ filios a
puellaꝝ ꝯtrectationibꝫ/ cur nō poterūt fi/
lios coartare verbis aut verberibus/ne ſe
ipos aut ſeipas inuicem male cōtrectent.
cū ſit vtiq̃ hoc flagitioſius q̄ʒ alterū et eo
plus habēs ꝑiculi quo minor eſt illic vere
cūdia ⁊ licentia maior. Sileo hic de ſtul/
tis. imo nefarijs parentibꝫ erga ſuos ⁊ ſu/
as nimia familiaritate cōuiuētibꝫ. Sileo
de ceteris/ vel ſeruis vel ancillis vel alijs/
qui ꝑniciē hāc cōtagioſiſſimā iducere ſub
quadā ludi ſpecie nō verent̃. Ve ve mūdo
ab hac corruptione viarū omnis carnis.

Tertium notabile. C

AT tendam⁹ tertio principaliter
ꝙ in theologico vel morali ne/
gocio/dū inq̄ſitio fit de aliqui/
bus effectibꝫ vel opibꝫ/ an ſint
vel qualia ſint peccata/ faciēda eſt reſolu/
tio principalis ⁊ finalis ad libertatē ꝯſen
ſus vel diſſenſus in talibꝫ. Et inde pecca/
tū dicēte Aug. adeo eſt volūtariū/ ꝙ ſi nō
eſſet volūtariū/nō eſſet peccatuʒ. Et iuxta
ꝯmunē doctrinā/ actus exterior ſup inte/
riorē nihil addit malicie vel mortalis cul
pe. Ea ꝓpter circa pollutōes vel fedas di/
ſtillatōes ex mēbris genitalibꝫ pl⁹ iſpicere
ꝯueit originē moralē q̄ʒ naturalē. lʒ ꝯſide/

ratio naturaliũ/pficiat ad moraliũ cogni/
tionẽ plenioreẽ. queadmodũ circa irã. inui
diã. gulã. ꝛ circa alia vicia pcipue carnalia
q̃ materiã vel fomẽtũ trahũt a corpe ſatis
patet.

Quartuz notabile.

PResupponam⁹ igit̃ q̃rto p deciſio/
ne materie pñtꝫ ac ſimiliũ ɔformi
ter ad doctrinã Aug. de pceſſu tẽ/
ptatiõis i nobis ſicut i Adã fuiſſe ſcriptu
ra ɔmemorat. Et dicam⁹. q ɔmotio libi/
diuoſa/conſurgit p ſtatu nature corrupte.
nobis etiã inuitis. Et ſepiſſime etiã pue/
nit oẽ iudiciũ rõis. neqꝫ p ɔſequẽs ſubeſt
arbitrio aut ɔſenſui libero. iuxta Aug. di/
centẽ. Non eſt in ptãte nr̃a qb⁹ viſis tan/
gamur. ſed eſt in ptãte nr̃a/reſpuere vl' ac/
ceptare. Intellige ſimiliter de auditu ꝛ ol
factu. ꝺ tactu ꝛ guſtu ¶ Prouenit aũt hec
inuolũtaria puentio ex corruptione natu
re p pctm̃ originale p ſtatu nature lapſe. p
ſtatu vero nature primitus inſtitute ꝛ inte
gre/talis puentio vicioſa nequaqꝫ ɔtigiſ/
ſet. Fuiſſet eñ regnũ hoĩs taliter ordina/
tũ/ q ratio ſuũ dominiũ ſupra ſenſualita/
tem abſqꝫ vlla puentõne vel rebellione ſer
uaſſet. ¶ Propterea reputat̃ oĩs ɔmotio
talis libidinoſa/pueniẽs iudiciũ rõnis/eſ
ſe pctm̃ ſaltẽ veniale: qm̃ ipa ɔſurgit pter
vel ɔtra iudiciũ dñe ſue rõnis. Verificat̃
p inde. dictũ illꝺ ſapiẽtis. Nullus ẽ abſqꝫ
pctõ/etiã infans vni⁹ diei. pueniũt q̃ ppe i
q̃libet filio Ade nõ priuilegiato/ɔmotio/
nes hmõi/pter vel ɔtra iudiciũ rõnis. Et
ita ſumẽdo large pctm̃ veniale/abſqꝫ tali/
diu viuere nõ valem⁹. Dicit̃ aũt tal' ɔmo
tio volũtaria: magis a peccatrice volũtate
primi hoĩs/qꝫ a ꝓpria: ꝓpterea ſi debeat p/
prie appellari pctm̃ etiã veniale/ optet vt
aliquo mõ ꝓpria volũtas ſit in cauſa.

Quintuz notabile

NUnc quito accedendo ad inue
ſtigationẽ pricipalis dubij/ qñ
talis ɔmotio libidinoſa ẽ pctm̃
mortale ꝛ qñ nõ. qm̃ de veniali
attentis premiſſis/ nõ eſt faciẽda pſcruta
tatio ſcrupuloſa vel dubia. Cõſiderem⁹
q̃liter ad illã ɔmotionẽ ſeu temptationeꝫ
ſe habeat libera volũtas. et h̃ fieri põt mul
tipliciter. ¶ Volũtas vno mõ ſe hꝫ pure
priuatiue. tã directe qꝫ indirecte. h̃ ẽ abſqꝫ
omni actu ſuo volitiuo. p omni differen/
tia tpis. q nec añ voluit/q illa ɔmotio fie
ret nec aliqꝺ diſponẽs p ſe ad illã voluerit
dũ fit. aut poſtqꝫ facta ẽ/nõ aduertit. et ob
hoc circa eã nõ ɔſentit vl' diſſentit. aliũde
forſitã occupata vel in ſomno. ¶ Volun
tas alio mõ ſe hꝫ pure poſitiue. taꝫ directe
qꝫ indirecte. hoc ẽ cũ actu volitiuo vl' noli
tiuo. ſic q antea voluit deliberate vl' nolu
it/q illa ɔmotõ fieret. aut dũ fit vel facta ẽ
placet ſibi vel diſplicet deliberate. ſic q hꝫ
ɔſenſũ vl diſſenſuꝫ liberũ in tali ɔmotõe.
acceptando illã vel deacceptãdo. cũ aduer
tentia q ita vult vel q ita nõ vult. ¶ Vo/
luntas aliter ſe habet circa ɔmotõeꝫ illam
libidinoſaꝫ quaſi medio mõ. ſic q neqꝫ ſe
hꝫ pure priuatiue nec volendo ſcꝫ illa nec
nolendo. Et ſimiliter ſe nõ hꝫ pure poſiti/
ue volendo deliberatiue illã vel nolendo
ꝛ ad eã actualiter ſe ɔuertendo. ſꝫ ſe hꝫ q̃ſi
diſſimulãdo vel dormiendo vel nõ curan
do. ita q nec expſſe nec actualiter ɔſentit ĩ
illã cõmotionẽ libidiuoſã. nec diſentit ex/
pſſe. ſꝫ diſſimnlat ꝛ dormitat dũ attẽdere ꝛ
vigil eſſe teneret̃ aut dũ aduertit piculum
nec tamen obuiare vel reſilire conatur.

Sextum notabile.

QUo circa dicam⁹ ſexto cõſequẽ
ter. q diſtingui ſolet in volũta/
te duplex cõſenſus. Unus cõ/
pletus deliberatus et directus
alter incompletus vel interpretatiuus et
indirectus. ¶ Primus fit dũ volũtas ſuf/
ficienter et actualiter aduertit p iudicium
rationis reflectẽtis ſe ſuper ſe q ſic vel ſic
agit. vult nihilomin⁹ ſic agere. ꝛ hic cõſen
ſus eſt cõmuniter ſatis notus. etiaꝫ apud
parũ eruditos vel in moralib⁹ vſitatos. qꝛ
plenus eſt ꝛ directus. Alterũ vero cõſenſũ
quẽ dicimus interpretatiuũ/ difficilius ẽ
aduertere. Nam fit multis modis. Unus
modus eſt quando ratio debet eſſe puigil
circa aliqꝺ reprimendũ vel repellendũ dũ
iam inſurgit actualiter. ſed omittit ꝛ negli
git repellere quaſi tacens. Iuxta illud vul
gatum. Qui tacet/conſẽtire videtur. Sic
nauta negligens/dicitur cauſa ſummerſi/
onis nauis. Notanter vero dicitur quan/
do ratio debet eſſe peruigil circa aliquod
reprimendũ. qꝛ ſi actus eſſet indifferens/
vel talis circa quem ratio non deberet la/
borare ad repellendum ſeu reprimenduꝫ:

qꝛ ſcꝫ nō imminet ꝑiculū peccati ꝑ ſilētiū
ſuū/tūc nō dꝛ volūtas in tali ſilētio cōſen
tire. vñ potius aliqñ deberet dici diſſenti
ens. ſicut fit in temptationibꝫ blaſphemie
ꝛ multis alijs. q̄ melius vincunt̄ ſilēdo ſi
ue nō aduertēdo q̄ꝫ pugnādo ꝛ directe cō
tra conādo. Sic in ciuilibꝫ q̄ñqꝫ verū eſt
ꝙ qui tacet nō ſtatim videt̄ ꝯſentire. imo
verius diſſentire iudicat̄. Alia regula di
cit. qui tacet nō cōcedit nec negat. ¶ Am
plius vero fit cōſenſus iſte ſcd̄us nōnūq̄ꝫ
indirectus. qñ ſcꝫ voluntas aliq̇d vult vel
agit ad qȯ ſolet ſequi aliq̇d qȯ eſt peccatū
vt cū aliq̇s inebriat ſe volūtarie. ad qȯ ſeq̇
tur dormitio. ꝛ ex dormitōe omiſſio ſurgē
di ad officiū diuinū ad qȯ obligat̄. Dicit̄
hec omiſſio ſurgendi volūtaria indirecte.
ſcꝫ ex primario cōſenſu modo dcto. Actꝰ
vero cōſequētes inde/ tantū habent de vi
tio/quātū de cōſenſu in principali actu ꝑ
uio. nec amplius. ſi nō adderet̄ alius ꝯſen
ſus. ¶ Poſſumus alijs verbis diſtingue
re de cōſenſu voluntatis. ꝛ ſilr̄ de diſſenſu.
vñ ꝓpoſito aliquo obiecto culpabili. volū
tas pōt ſe habere circa illud/ſeptēpliciter.
Uno mō qꝛ vere vult obiectū illud. Alio
modo qꝛ vult interp̄tatiue ſeu reputatiue
Itē vult illud directe vel indirecte. Item
vult illud plene ꝛ ꝑfecte. Aut vult illud ſe
miplene ꝛ impfecte. Itē poſtremo habꝫ ſe
ſuſpenſiue ꝛ q̇dāmodo neutraliter. q̄ſi ſcꝫ
nullū habet actū volēdi vel nolendi circa
illud. ſed tenet iudiciū rōnis in ſuſpēſo. vl̄
ad aliud ſe diuertit. ¶ Et h̄ diſtinctō ſi bn̄
cōcipiat̄/clauis eſt ī omi negocio morali.
ad expiēdū exitū difficultatibꝫ innumeris

Septimū notabile

Dicamus vltra ſeptimo. ꝙ circa
actuꝫ carnalē aut aliquē hmōi
actū/ꝓpoſitū volūtati/ipa ſe pōt
hr̄e multiplr̄. ¶ Uno mō qꝛ cō
ſentit ī opꝰ/ſi facultas adeſſet. aut niſi pu
dor vl̄ timor hūanꝰ impediret. ¶ Alio mō
qꝛ lꝫ refugiat ꝛ horreat ꝯſentire ī opus ta
le nefariū. ipa nihilominꝰ verſat ꝛ reuerſat
in aīo ſuo cogitatōēꝫ de illo. Et hoc iterū
pōt fieri multiplr̄. ¶ Uno mō vt delibe
rate plene ꝛ directe/in hac cogitatōe dele
ctet̄. ꝛ hoc peccatū eſt in illo cui ꝓhibitꝰ eſt
carnalis cōcubitꝰ. ſecꝰ in vxoratis. Si ei
aliq̇s actꝰ ꝓhibitꝰ ē ꝓhibet̄ ꝯſequēter dele
ctatio de actu illo. Silr̄ ſi actꝰ ꝑmittit̄/per
mittit̄ ſil̄r delectatō cōſequēs directe ꝛ de ꝑ
ſe/ad illū actū. Notāter addit̄. de ꝑ ſe ꝛ di
recte. qm̄ inſpicere mulierē nō ē de ꝑ ſe pec
catū. ſic nec delectatō de ꝑ ſe ꝯſequēs actū
illū. ſed de ꝑ accidēs conſurgit crebro dele
ctatio illa libidinoſa in incōtinēte: qm̄ cō
tinēs nō haberet. Hec aūt regula multuꝫ
notāda ē/cōtra ſcrupuloſos ex vna ꝑte. et
ex altera ꝑte cōtra ꝑiculū. ꝛ pro licitis etiā
caute dimittēdis. ¶ Cogitat alio mō ta
lis circa carnalē delectationē/ vt eā poſſet
ſatagēdo ꝛ conādo q̄ſi ꝑ vim vel induſtri
am repellere. ꝛ nō ſꝑ expedit. ſicut nec pu
gnare cū venenoſo ſerpēte/dū aliter pōt de
clinari. ¶ Cogitat alio mō ex quadā ſola
curioſitate. que ſepe noxia eſt ꝛ crimialis:
¶ Cogitat alio mō qꝛ nō aduertit ꝑiculū
imminere ſibi ꝓ tali cogitatōe. ſed ī exerci
tiū virtutis ſibi ꝯuertit̄. ꝛ hec eſſet virtuo
ſa. ſi caueat̄ ſufficiēter ꝑiculū. ¶ Cogitat
alio mō. qꝛ vult ꝛ cogit̄ de hac materia do
cere alios. vel de ipſius cōditione plenius
edoceri. et ſi hec agit cū appoſitione incul
pate tutele. nō peccat mortaliter. etiā vbi
pollutio ſequeret̄. Sic diceret̄ cuꝫ homo
cogitur audire cōfeſſiones. aut equitare. ꝛ
ſiqua ſunt ſimilia. ¶ Deniqꝫ volūtas q̄ñ
qꝫ ſe habet ad actū talē ꝓpoſitū/quodāmō
neutraliter vel ſuſpēſiue. qꝛ nō expedit cir
ca hec deliberare. vt ſi ſit loci ꝛ tp̄is impor
tunitas. aut ſi ꝓponat̄ ſibi quid mallet. vel
in actū illū cōſentire vel ꝑpetuo ardere. tu
te facit ſi non deliberet de vtraqꝫ ꝑte. ꝓpter
periculū incidēdi vel in ꝑ̄ſumptionē fal
ſam ſi eligeret ꝑpetuo ardere. vel in pecca
tum mortale ſi eligeret in actū illū ꝯſenti
re. Hec eſt cautela cōueniēs multū ꝛ expe
diens aduerſus interrogatōes. q̄ vel intus
vel exteriꝰ curioſe fieri ſolēt vel ꝓponi. vbi
periculū imminet quicq̇d eligat̄. ꝛ ita reli
quit̄ verificatio illiꝰ prouerbij vulgaris. ſi
lere meliꝰ ē q̄ꝫ ſtulticiā dicere. Sic agebat
qui dixit. Et factꝰ ſum ſicut hō nō audiēs
ꝛ nō habēs in ore ſuo redargutiones.

Octauū notabile

E

Veniamꝰ nūc octauo ad reſpon
dendū quibuſdā interrogatōni
bus que fieri poſſent in hac ma
teria de pollutōe q̄ fieret vigilā
do. ꝛ ꝓpōes aliquas ānotemꝰ. q̄ ad materi
as alias deducte/ꝓ̄bere poterūt occaſionē
cognoſcendi veritatē de peccatis.

Propoſitio prima

NUlla pollutō diurna vl' noctur
na/pl⁹ hꝫ de peccato ꝗ̄ fuerit de
ꝯſenſu circa illā in libero arbi/
trio. Sic de ira inuidia gula ⁊
ſilib⁹ dr̄. ¶ Pꝫ ꝓpoſitio ex tercō notabili.
Vn̄ ſi null⁹ fuerit ꝯſenſus ver⁹ vel interp̄/
tatiu⁹. direct⁹ vel indirect⁹. ꝑfect⁹ vel imp/
fect⁹. nullꝫ ꝓrſus erit pollutio illa pctm̄.
Iſta ē expꝛ̄ſſa Aug. ſnīa de ci. dei. loquētis
de corrupta p violētiā. Dicit eī. ꝙ illa dele
ctatio nullā ē pctm̄ in corpe diſſentiētis.
ſicut nec ī corpe dormiētis. Et Bonauēt.
dicit eū loq̄ etiā de pctō ꝓprie veniali. Si
aūt fuerit alter iſtoꝝ ꝯſenſuū/tūc iudicād⁹
erit de q̄litate ⁊ q̄ntitate pcti/ꝓportionabi
liter ad ꝯſenſū. Cōſenſus itaqꝫ ver⁹ pl⁹ hꝫ
culpe ꝗ̄ interp̄tatiu⁹ ceteris parib⁹. ⁊ ꝯſen
ſus direct⁹ pl⁹ ꝗ̄ indirect⁹. ⁊ ꝯſenſus plen⁹
pl⁹ ꝗ̄ impfect⁹. imo ꝯſenſus ver⁹ dū impfe
ctus ē ex fragilitate vl' ignorātia/ſepe repu
tat̄ ſolū venialis. q̄ ſi pfect⁹ eēt/mortalis di
ceret̄. Silr̄ ꝯſenſus indirect⁹ nō pl⁹ cauſat
in ſequētib⁹ actib⁹ de malicia/ꝗ̄ ipe ſit ma
lus. Et ita pollutio veniēs ex ſolo ꝯſenſu ī
crapulā venialē/dicēda ē ſolū venial'. Exē
plū d̄ inceſtu loth ſm̄ doctores. Et h̄ valꝫ
ad materiā de pollutōe nocturna ꝯgnoſcē
dā. imo ſi iā pctm̄ ſit deletū p penitētiā. n̄
oportet ſequētes actus eſſe nouas culpas
ex iſta ratione.

Propoſitio ſecūda

NUlla pollutio diurna/dꝫ ꝓprie
dici mollicies. niſi fuerit p ꝯſen
ſū liberū/vno mō vl' alio/ꝓuoca
ta l' extorta. Pꝫ ex pcedēti qm̄ ſi
cut n̄ fuit pollutō h̄ ī ptāte patiētiſ. ita nec
pctm̄. mollicies aūt ſonat ī pctm̄. qm̄ dicit
apl's. ꝙ neqꝫ molles regnū dī poſſidebūt.

¶ Propoſitio tercia

NUlla talis pollutō dꝫ reputari
caſus reſeruat⁹ ſub noīe mollici
eī. imo nec pctm̄. vt dictū ē. Pꝫ
q2 nō ē mollicies. ⁊ magis dolē
dus ē q̄ hmōi ē/tale aliq̄d ptuliſſe ꝗ̄ egiſ/
ſe vel voluiſſe. ſicut ꝯtigit ī erectōe pudē/
di cū reniſu volūtatis. Additū ē ſub noīe
mollicieī q2 forſan ī caſu poſſꝫ ſupior caſū
talē ſibi ad horā vel q̄ ad aliq̄s reſeruare. n̄
q2 pctm̄ ſit. ſꝫ vt magis inſtrueret̄ ⁊ inſtrue
ret ſi ſit peccatū vel diſponens ad peccatū
ſeu ad peccati piculū. ⁊ ſi ſit pollutio ꝓprie
dicta. Hoc tamē generaliter ⁊ p ſemp fieri
duriſſimū eſſet imo ſtultum.

¶ Propoſitio quarta

NUllus flux⁹ ex mēbris generatō
ni deputatis/reputād⁹ ē d̄ ſe pol
lutio vl' mollicies/ſi n̄ fuerit ve
re ſemialis. Vn̄ flux⁹ vrinalis l'
mēſtrualis vl' alteri⁹ hūoris mediū/neqꝫ ꝗ̄
appellād⁹ ē mollicies ſiue pollutio. Et ex
ꝯn̄ti pꝫ. ꝙ nec iſti caſus reſeruari deberent
ſub noīe pollutōis. ſicut ꝓpō pcedēs expo
nebat. Sꝫ dictū ē in ꝓpōe ꝙ iſti flux⁹ non
ſunt reputādi de ſe mollicies. qm̄ de p ac/
cidens vel ꝓpter adiunctū aliqd̄/pōt ſecus
euenire. ſicut ꝓpoſitio ſequēs docet.

¶ Propoſitio quinta

NUlla pollutōe vl' fluxu ꝯtingē
tib⁹/ſtat hoīeꝫ grauiori ⁊ inordi
natiori feditate/aīaꝫ ſuā macu/
lare/ꝗ̄ facit ali⁹ vere pollut⁹ aut
p molliciē. imo p fornicatōeꝫ. imo p adul
teriū vl' ſacrilegiū vl' inceſtū ſupat⁹. ¶ De
ducit̄ hec ꝓpō p illa q̄ de cā delectatōnis ⁊
pruriti⁹ ī ſcdō notabili pdixim⁹. vn̄ ⁊ ꝓpter
hoc/ſpado dr̄ deflorare virginē. Dicūt̄ in
ſup tā pueri ꝗ̄ puelle/an̄ ānos nubiles ex
ardeſcere ī inuicē. Dicūt̄ etiā frigidi ⁊ ma/
leficiati/nō potētes ſemiare/nefariis neq̄ſ
ſimiſqꝫ nōnūꝗ̄ illecebris/ſemet inq̄nare.
⁊ eo flagicioſius iſta fiūt p ꝯtrectationē il
licitā aut aliter/q̄ diutius durat viget ⁊ ar
deſcit/abſqꝫ ſedatōe p effluxū ſeminis hec
ignominioſa labes paſſionis.

¶ Propoſitio ſexta

POllutio vl' flux⁹ q̄ vel nihil ha/
buerūt d̄ ꝯſenſu nec p ꝯn̄s d̄ pec
cato/nō impediūt hoīeꝫ de p ſe
a celebratōe. ¶ Dicim⁹ de p ſe.
q2 de p accidēs aliter ē. vtpote q2 patiens
ſcrupuloſus ⁊ timid⁹ ē ī hac pte ⁊ faciēs ſi
bi ꝯſciaꝫ inq̄etā ⁊ dubiā. Aut q2 patiēs ſē
tit ſe ex hac feditate diſcraſiatū ī aīo. ac de/
iectū. aut q2 neq̄t ſufficiēter cogitatōes lu
bricas aut turpes inde ꝯſurgētes/depelle
re. ¶ Vn̄ notādū ꝙ ſicut imaginatōes vo
lūtarie ⁊ lubrice/diſponūt mat'ie ad hmōi
fedas ꝯmotōes. Ita viceuerſa/ſomnia nō
nūꝗ̄ d̄ nocte/vl' cogitatōes ī vigilia/pue/
niūt ex hmōi ꝯmotōe ⁊ carnali ſtimulatōe
quēadmodū irat⁹ alit' ⁊ alia cogitat/ꝗ̄ mi
tigat⁹. ⁊ timēs ꝗ̄ ſecur⁹. ¶ Dicim⁹ pterea
circa principale. ꝙ de illo de quo loqui/

mur. licet inuolũtarius fuerit in patiendo
remanet tñ in aīa / quedā carnalis deguſta
tio. qm̄ ſicut guſtato ſpū / deſipit caro . ita
guſtata carne. i. carnali voluptate etiā in/
uitus / deſipit omnis ſpūs. i. omne ſpiritu
ale exercitiū. ¶ Addunt alij innitētes di/
ctis bonauēture ⁊ ſimiliū. dicētes impedi
mentū generale eſſe. eo q̄ requirit ad cele/
bratiōem / mūdicia : nedū ſpūalis a pecca
to. ſed corpalis ab hmōi fedo hūore. Hoc
qualiter habeat veritatē / putamus aperu
iſſe / dū in tractaculo de pollutione noctur
na loqueremur. Vñ dñs petr⁹ de palude
eruditus in legib⁹ tam canonicis q̄ ciuili
bus piter ⁊ diuinis / dicit de pollutiōe no/
cturna. Si cām nō habuerit culpabilem
q̄ dēt hō ceſſare a celebratiōe. deb₃ inquā
de cōſilio nō de p̄cepto. ſic q̄ peccet morta
liter ſi celebret. Sic videt loqui Aug⁹. de
quotidie cōicantibus. q̄ nec laudat nec vi
tuperat. ſed eos ſuo ſenſui ⁊ deuotioni de
relinquit. Vñ ſi alter cōiugū reddēs debi
tum nō arcet a cōione ſm̄ Bonauē. videt
q̄ illa macula corpalis / nō impedit cōio/
nem. imo nec impediret celebratiōem i ſa
cerdote greco. qui ſimiliter vxori reddere
debitū tenetur poſtulanti

b ¶ Propoſitio. VII

S Icut non omnis illecebroſa co
gitatio cōſurgens in aīa etiam
cum aliquo cōſenſu dubio vel
interptatiuo vel impfecto. Si
militer nec oīs pruritus vel titillatio vl' ſti
mulatio / cōſurgens in mēbris genitalib⁹
ex hac illecebra / impediūt a celebratione:
Sic nec fluxus inde cō ſequens / de p ſe i/
pedit. dū ratio nō conſentit. vel dū renitit:
nec plene cōſentit in illū. ¶ Primā ptē vt
arbitror cōcedunt oēs. ¶ De ſcd'a vero p
te ſil'is ē rō ſi ppoſitō p̄cedēs attendatur
Conſiliū tñ eſt in hac pte. vt vitētur dili/
genter occaſiones. et ſatagat hō ne moro/
ſam et ſenſualem cogitatiōem in ſe. qualē
cunq̄ ſic figat de aliquo et circa aliq̄d / q̄n
eam dū vult poſſit euellere. Itaq̄ accom/
moda te eb⁹ dicit Seneca et non da.

¶ Propoſitio. VIII

C Ogitationes carnales et flux⁹
inde ſequētes abſq̄ cōſenſu vo
lūtario. vicunt plerūq̄ ſalubri⁹
tutius ⁊ efficacius / ſi ratio ſe h₃
circa illas p modū nō curantis. vel diuer/
tentis volūtatem ad alia. q̄ ſi ſolicitet. tri
ſtetur. turbet. ⁊ conet tales expellere. ¶ No
tetur in hoc loco tractatulus in gallico de
remedio cōtra tentatiōes blaſphemie cō
poſitus. Auget itaq̄ cogitatō vehemēs vl'
imaginatio / conatu. ac pinde nutrit cogi
tatiōes hmōi. imo multiplicat et efficacio
res reddit ad fluxū cōſequendū. Qd' ſi diſ
ſimulauerit neq̄ curauerit plus q̄₃ de alte
rius humoris naturalis fluxu. cōquieſcet
¶ Poſſet aptari circa rē hāc exēplū de ti
mentibus qui trabē in alto poſitā nunq̄₃
abſq̄ caſu trāſirēt quā audaces p cōſue/
tudinē aut aliūde tota ſecuritate trāſilirēt
¶ Fit aūt diuerſio tal' m'tipliciter. Qñq̄
p impſſionē ſigni ſctē cruc' i pectore vl' in
fronte. qd' aliqui reputant efficaciſſimū ſi
cut illud ſignū eſt triūphale atq̄ ſalutifer₃
ſumme ptere a humilitatis. vincit aūt hu/
militas laqueos diaboli dicēte Anthoñ:
Fit hec diuerſio aliqñ p leſionem aliqua₃
corpalem in lingua vel alibi. Qñq̄ p quā
dam exprobratiōem ⁊ allocutiōem ſeuerā
ſuarū cogitationū. tanq̄₃ eſſet aliquis ap/
parens tēptator exterius ſic dicēdo. Phy
phy de vobis cogitatiōes viliſſime. pcul
hinc abite. in malā horā veneritis. ſu alijs
occupatus. No do vobis auditū. non vi
ſum. diſcedite ab hinc ſyrenes vſq̄ in exi/
tiū dulces. Fit et hec diuerſio nonnūq̄₃ p
irriſionē quandā talis illuſionis cōſurgē
tis tam multipliciter in aīo ⁊ turpiter. Fit
deniq̄ p vitatiōem ocij. p cōfeſſionē purā
⁊ nudā. et ſupra modū p ſpē ⁊ iploratiōe₃
diuini auxilij. ſine quo continens nemo
plane eſſe poteſt.

¶ Propoſitio. IX.

D Ifficile eſt vel impoſſibile / abſ/
q̄ diuina reuelatione / cognoſce
re generaliter ⁊ certitudinaliter
radicem et cām pollutionis di/
urne ſi videl₃ pueniat ex cōſenſu vero vel
interptatiuo. aut cōſenſu directo vel indi/
recto. aut a cōſenſu pleno vl' ipfecto aut ſi
abſq̄ vllo cōſenſu ſupioris rōis vel inferi
oris puenerit. ¶ Puto ppoſitionē hāc cō
ſiderantibus eſſe notā. Ex quo conſequē
ter infertur / q̄ q₂ beatus eſt vir qui ſēp eſt
pauidus. et q̄ bonarum mentium eſt face
re conſcientiā vbi de neceſſitate nō eēt ali
qñ facienda. expedit de talibus cōfiteri. et

nõ ſine cõſilio prudentũ ⁊ expertoꝝ talia ni
bili pẽdere vel contẽnere in ſeipſis. ¶ Ta
lis aũt cõfeſſio ſit pura ⁊ deuota. in q̃ ma/
nifeſtet ſe hõ ⁊ occulta cordis ſui/ſacerdo
ti diſcreto ⁊ prudẽti vel expto/qui noue/
rit qualitatẽ morbi diſcernere. ⁊ cõſiliũ ſa
lubꝛe cõfitenti tribuere. ſm cõditiones ei⁹
et pticulares circũſtantias. ⁊ cui merito fi/
des adhibeat͛ oĩmoda a cõfitente. Hoc de
cõfeſſione pura faciẽda. nõ tm̃ in pñti ma
teria locũ habet. ſed in omni morbo ſpũa
li eſt efficaciſſimũ remediũ. ¶ Expedit au
tem ꝙ poſt cõſiliũ acceptũ a prudẽtibꝫ ex
ptis ⁊ deuotis/dimittat hõ ſcrupulos ⁊ ti
moꝛes nimios. alioq̃n caderet in ſupbiaꝫ
ſpũs nolẽs captiuare intellectũ ſuũ ad cõ/
ſiliũ ſenioꝝ. Caderet nihilomin⁹ in puſil
lanimitatẽ quãdã ⁊ inq̃etudinẽ ſpũs. que
nõ poſſet ſufficiẽter recipe illũ cui⁹ in pa/
ce fact⁹ eſt locus. Nec aſcẽderet vnq̃ꝫ talis
aĩa/in pfectionis ſublimitatẽ. Debet vero
ſupioꝛ ⁊ exptus/cui⁹ in hac re querit͛ cõſi/
liũ a ſubditis. poſtq̃ꝫ explorauerit oĩa. di
cere diffinitiua ⁊ ſolida miſſione. tu fac ita.
qm̃ ſi medic⁹ in medẽdo vacillauerit/qua
lis in egroto ſpanda erit ſecura ſtabilitas?
Hinc tragicus ait. Qui dubiam ſalutem
dat afflictis/negat.

¶ Propoſitio X

Ad obuiandũ piculis ⁊ ſcrupu
lis q̃ cõſurgũt ex fluxu fedo di/
urno. cõſiderãde ſunt diligẽter
cauſe et radices. vt eis agnitis
fiat diligẽs ⁊ diſcreta puiſio. Diſcretã ve/
ro dicim⁹ puiſionẽ. que nec velit abſcinde
re cauſas cũ maioꝛi detrimẽto piculi ⁊ ſcã
dalo/q̃ꝫ ſit hmõi flux⁹. qui q̃nq̃ꝫ nõ eſt niſi
venialis. pſertim dũ humoꝛ ille eſt medi⁹
quẽ diximus. nec ex aduerſo pmittit ea licẽ/
tioſe fieri q̃ de ſe culpanda ſunt/⁊ reſecari
faciliter pñt. cuiuſmodi ſunt lubrici aſpe/
ctus. viſus inepti. ſocietas pl⁹ q̃ꝫ decꝫ ami
cabilis. in ſe gerẽs delectationẽ. et ſi nõ de
p ſe libidinoſaꝫ. piculoſam tm̃ ⁊ plus equo
ſenſualẽ. que nihilomin⁹ aliq̃n ſub officijs
aliquibꝫ ſpũalis edificij/vt eſt cõfeſſio vel
lectio vel eruditio/coloꝛare. imo veri⁹ ob/
ſcurare ſe conat͛. Sed ⁊ caueat alioꝛſuꝫ ſu
perioꝛ ſibi a ſuſpitionibꝫ nimijs. ⁊ a q̃daꝫ
(vt ſic loquar) inutili zelotipia circa ſubdi
tos ſe contineat. nõ indicẽs ſcꝫ ieiunia ex/
ceſſiua. vel ſeparãs eos ab inuicẽ inutili/
ter. ⁊ ſpũalia colloquia vel officia/vetans
Serua deniq̃ꝫ comicũ illud. Ne quid ni/
mis. Et illud ſapiẽtis. Noli nimiũ eſſe iu
ſtus. qꝛ qui nimis emũgit/elicit ſanguinẽ
¶ Difficile eſt fateoꝛ ĩ hac re ſe aurea me/
diocritate tenere. ſed ſpũalis oĩa diiudicat
velut in aere ſplẽdido radiãte ſole. velut p̃
terea in fonte lucido ⁊ illimi. iudicat inſu
per omnẽ diẽ. Carnalis vero iudicat ve/
lut ĩ aere tenebꝛoſo ſole nõ radiãte aut ve/
lut ĩ fonte turbido ⁊ limoſo. nõ diſcernẽs
de groſſis etiã reptilibꝫ venenoſis imixtis
velut p̃terea in domo caliginoſa vix attre/
ctando diſcernẽs hec ab illis. Judicat po
ſtremo vix inter diẽ ⁊ noctẽ. ⁊ ita frequen/
tiſſime ſeſe fallit ⁊ impingit in die velut in
tenebꝛis. Sed ſaluare illũ debet/ſpũalis
ductrix manus. Quod ſi renitit͛/ſi ducẽ ſper/
nit/ſi p̃mõſtratoꝛ ſibi. ſi prioꝛ ⁊ abbas ſu⁹
mauult eſſe/dum it p tenebꝛas ⁊ abrupta
poꝛtabit quideꝫ ille damnationẽ ſuam et
dux liber euadet.

¶ Propoſitio XI

Pollutionẽ coꝛpalẽ q̃nq̃ꝫ prece/
dit cõſenſus. q̃nq̃ꝫ comitat͛. q̃n/
q̃ꝫ ſenſus eſt circa eã nõ conſen
ſus. q̃nq̃ꝫ vero ſenſus eã opat͛.
et ita fit nõ ſolũ cũ cõſenſu vel ſenſu. ſed ex
cõſenſu. ¶ Ultimũ hoꝝ grauı⁹ eſt. ⁊ red/
dit ꝓprie pollutõeꝫ culpabilẽ. Deniq̃ꝫ tria
prima/licet nõ reddãt ꝓprie ⁊ de p ſe pollu
tionẽ culpabilẽ/ſunt tm̃ ipa culpe ⁊ pecca/
ta. Alteꝝ vero. q̃n ſcꝫ pollutio fit cũ ſenſu
non tm̃ cũ cõſenſu/nõ eſt de p ſe peccatuꝫ.
imo frequẽter auget meritũ tanq̃ꝫ materia
virtutis dũ reſiſtit͛ violẽtie paſſionis. que
dũ ſentit͛ ipa magis ⁊ magis allicit et im/
pellit. quare ſimiliter reſiſtentia habet pl⁹
virtutis. ¶ Addamus ꝙ etſi pollutio coꝛ
poꝛalis et vere ſeminalis diurna vel no/
cturna/nullo modo debet ſciẽter extoꝛque
ri etiã pro ſanitate vel alleuiatione coꝛpo
ris vel iudicij ratõnis conſequẽdi. Si ta
men dum ſine tali cõſenſu procurãte eam
vel extoꝛquẽte/prouenit ipa placeat. non
quia delectatio eſt. ſed quia alleuiationeꝫ
coꝛpoꝛis opatur. hec non iudicat͛ eſſe pec
catum. Videat tamẽ homo pſertim noui
tius/ne hmõi complacẽtia ſe ſeducat. pre/
tendens vnũ. ⁊ agens alterũ. Salubꝛius
eſt itaq̃ꝫ cogitationes et iudicia circa rem
hanc diuertere/q̃ꝫ habere.

Propoſitio .XII.

P Ollutio diurna vel nocturna
dũ ſentit̃ effluere/ nõ dʒ violent̃
ꝓhiberi ſi ꝓbabiliter eſtimet̃ q̃
hmõi violẽtia fruſtra eẽt. nihil
omin⁹ ꝑ exercitatõe virtutiſ/ ⁊ ꝑ euaſiõe pi
culi videt̃ expediẽs vt hõ conet̃ ꝓhibere q̃
tũ ſentit vel expit̃ ꝯmode fieri poſſe. Quo
niã etſi hec retentio nocere debeat corpi ꝓ
derit aĩe. Natura deniq̃/ poſtmodũ vno
modo vel alio/ talẽ hũoꝛẽ a ſe eiicit. Patet
in mulierib⁹ puerperis. quib⁹ ſiccant̃ mã/
me dũ non elicit̃ lac. alioqui ſemper fluere
patũ eſt. Sic pollutiones iſte/ imo ⁊ pru/
ritus/ tutius nõ vtendo vel nõ exercendo/
ſed abſtinendo vincunt̃. Sciũt expti etiã
in prurituſ ſẽſuali. ¶ Hec aũt pollutõ etiã
in vigilia/ ſi in principio vſq̃ ad finẽ ha/
beat iugiter rõeʒ et voluntatẽ renitentẽ q̃
tum põt/ iuxta caſũ negocii/ volũtas repu
tabit̃ nedũ nõ peccaſſe moꝛtaliter/ ſʒ mul/
tipliciter meruiſſe. Juxta illud beate Lu
cie Si me inuitaʒ coꝛruperis/ mihi caſti/
tas duplicabit̃ ad coꝛonã. Poteſt aũt caſ⁹
diurne pollutionis euenire circa eos qui
habent de neceſſitate audire cõfeſſiones.
vel aliqua talia cogitare vel agere/ ad que
ſequit̃ aliqñ renitentib⁹ eis toto poſſe. ⁊ ſi
bi pcauentib⁹ ab initio vſq̃ ad finẽ/ talis
paſſio feditatis. Qð ſi quis dicit/ omittat
talis qui tam fragilis eſt ⁊ lubricus/ audi/
re ꝯfeſſiones. ⁊ ꝑdicare. ⁊ ſilia. Rñdet̃ q̃ in
multis caſib⁹ non optet hoc fieri. ꝓpter ne
ceſſitatẽ cõſilii ⁊ euitationẽ ſcãdali. ⁊ obli/
gationeʒ officii. Sed q̃les ſunt iſti caſus
nõ põt generaliter arte determiari. Refera
mus hoc ad illud qð ſapiẽs iudicabit cir/
cũſtantiaꝝ ꝯditione penſata. ¶ Conſulo
tñ vt auditur⁹ cõfeſſiones in hmõi piculo
accedat prepat⁹ cũ timoꝛe ⁊ tremoꝛe. Auer
tat inſup quãtũ poteſt faciẽ ſeu oculũ car
nis ⁊ nõ minus oculũ mentis/ ab aſpectu
ſenſuali illi⁹ qui loquit̃ vel cõfitet̃. ſed aſcẽ
dat in arcẽ rõnis. Illico recogitet aĩam il
lius velut egrotã ⁊ ſauciã. q̃ꝛ caro non pro
deſt quicq̃. Deniq̃ celebraturus/ ſi põt of/
ficiũ hoc differre poſt miſſam ſuã/ tutius
agit. q̃m recẽs hmõi fluxus plus impedit
celebrationẽ q̃ vetus. Cõſtituat ſe pterea
cõfeſſoꝛ in illo ſtatu coꝛpis in quo minus
ſtimulabit̃. vt ſtet. vel flectat genua. vel ali
cubi ſe ꝓſternat. ¶ Sit inſup ſermo ſuus
dũ ad talia ventũ fuerit/ breuis ⁊ rigidus:
pſertim vbi ꝯfitens par⁹ eſt nõ renitẽte ve
recũdia/ ſpõte totũ vir⁹ euomere. Sed vbi
per affabilitatẽ quandã opteat cõfitẽte ni
mis verecũdo/ nuditatẽ ſue feditatis extoꝛ
quere/ pfecto maius ineſt piculũ. Sed ſi
charitas ad hec feda ſcrutãda deſcẽdat nõ
curioſitas aut lubricitas/ iuuabit charita
tis auctoꝛ deus. faciẽs cũ tẽtatione ꝓuen/
tum. ¶ Notent̃ ad intellectũ pleniorẽ pre
miſſoꝝ primo ſumma cõfeſſoꝝ titulo. iii.
li. iii. de bigamis vbi querit̃ quõ ꝑdit̃ vir/
ginitas. Itẽ tractatul⁹ quẽ aſcribũt aliqui
ſancto Thome. ſed magis apparet ex ſtilo
⁊ materia q̃ ſit Bonauẽture q̃ icipit. Qm̃
fundamẽtũ ⁊ ianua. ⁊ eſt vtilis multũ.
¶ Finit.

Dialogus ſophie

⁊ nature ſup celibatu ſiue caſtitate eccleſia
ſticoꝝ ꝑ eundẽ cancellariũ cõpoſitus lug
duni Anno dñi. M. cccc.xxiii.

D Ialogus apologeticus. ꝓ ce
libatu eccleſiaſticoꝝ. cui⁹ col
locutores ſũt Sophia ⁊ na/
tura. cõtinet actus quatuoꝛ
principales. ¶ Prim⁹ inue/
ſtigat finẽ humane ꝯditionis. qui non eſt
principalis vt generet. ſed vt felix viuat.
¶ Scðs rõcinãdo cõcludit ipi nature/ q̃
caſtitas moꝛalis. nedũ mr̃imonialis ſʒ eti
am virginalis atq̃ vidualis/ in multis eſt
laudabilis. ¶ Terti⁹ h̃ idẽ deducit de he/
roica caſtitate. q̃lẽ nature diſcipuli/ vel co/
luerũt vel beatificauerũt vel cõſuluerunt.
¶ Quart⁹ ſpẽaliter inſiſtit circa diuinalẽ
caſtitatẽ. q̃lis imponit̃ eccleſiaſticis viris
vltro. cũ ꝑpetua mr̃imonii negatõe. cũ de/
dicatõe ad deũ. cũ celebri reb⁹ ſacris appli
catõe. vbi tandẽ nature paret cũ ſophia.
¶ Alloquit̃ in primis ſophia (q̃ ⁊ ſapiẽtia
froneſis aut theologia dr̃) naturã. quã ex i
ſpectõe cuiuſdã dialogi/ ꝑ egregiũ militẽ/
dñm Guilhermũ Sayguet nouiter editi
indignatã ſenſerat/ ꝯtra votũ caſtitatis ſa
cerdotũ occidẽtaliũ/ ex ꝯſtitutõe cõcilii ni
ceni. Eſt igit̃ principiũ verboꝝ ſuoꝝ/ ve
ritas euangelii. ¶ Sophia.

¶ Primus actus

S Unt eunuchi q̃ ſeipſos caſtraue/
runt/ propter regnũ celoꝛum. qui
poteſt capere capiat Math. xix.

AA